

A Systematic Review in the Process of Formation, Development and Content of Nurses' Psychological Contracts

Yaghoubi M¹, Yaghoubi N.M^{2*}, Sharifirad M.S³

1- PhD Candidate of Human Resources Management, Faculty of Management and Economics, University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran.

2- Professor of Public Administration, Faculty of Management and Economics, University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran.

3- Assistant Professor of Management, Faculty of Humanities and Social Sciences, Ardakan University, Ardakan, Iran.

Corresponding Author: Yaghoubi N.M, Faculty of Management and Economics, University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran.

Email: realworld2100@hotmail.com

Abstract

Introduction: Psychological contract plays a pivotal role in defining employee-organization relationships. Given the complex concept of psychological contracts, and the existence of scattered and diverse information on how to form and develop, and identify the contents of nurses' psychological contracts in previous research, in this study, the concept of nurses' psychological contract is systematically reviewed and research gaps are identified. To further clarify the concept of psychological contracts research recommendations will be presented to future researchers.

Methods: This systematic review conducted from January 6th to January 22, 2022, by searching the keywords separately in the abstract, keywords and titles of the articles in the valid domestic and international databases. Using the proposed case protocols for systematic and meta-analytic review studies, 3124 studies were initially reviewed, which at the end, according to the entry and exit criteria of cross-sectional evaluation tool, 9 papers were entered into the qualitative analysis process.

Results: Various factors such as mutual obligations of employer and nurses, providing support and supportive obligations of employer, type of corporate social responsibility, perceived organizational support, job demands and job resources, methods of attracting nurses (permanent vs temporary contract) and nurses' expectations play a role in the formation and development of nurses' psychological contracts. Nurses create psychological contracts with their organization through transactional, relational, and ideological types. Various forces, including patients, managers, peers, and colleagues, are involved in creating and shaping psychological contract contents.

Conclusions: Most of the information so far is about the process of formation and development, and the content of transactional and relational psychological contract. Information about the ideological contracts of nurses is very limited and the role of various factors in the process of formation and development of these contracts is unclear. It is also recommended future studies consider the role of time concerning the form and development of various psychological contract contents.

Keywords: Formation of psychological contracts, Development of psychological contracts, Content of psychological contracts, Psychological contracts of nurses, Nurse.

مروري نظام مند بر فرایند شکل گيري و توسعه، و محتوای قراردادهای روانشناختی پرستاران

محسن یعقوبی^۱، نورمحمد یعقوبی^{۲*}، محمد صادق شریفی راد^۳

۱- دانشجو دکترا مدیریت، مدیریت منابع انسانی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران.

۲- استاد گروه مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران.

۳- استادیار گروه مدیریت دولتی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران.

نویسنده مسئول: نورمحمد یعقوبی، گروه مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران.

realworld2100@hotmail.com

چکیده

مقدمه: قرارداد روانشناختی در تعریف روابط کارمند-سازمان نقش محوری دارد. با توجه به مفهوم پیچیده قراردادهای روانشناختی، وجود اطلاعات پراکنده و متنوع در مورد نحوه شکل گیری و توسعه، و محتوای قراردادهای روانشناختی پرستاران در پژوهش های پیشین، در این مطالعه به روش نظام مند مفهوم قرارداد روانشناختی پرستاران بررسی می شود و ضمن

شناسایی شکاف های پژوهشی، پیشنهادهایی برای روشن تر شدن این مفهوم به پژوهشگران آتی ارائه می شود.

روش کار: این مطالعه از شانزدهم تا سی ام دی ماه ۱۴۰۰، با جستجوی کلمه های کلیدی پژوهش به طور مجزا در چکیده، واژگان کلیدی و عنوان مقالات در پایگاه داده های معتبر داخل و خارجی انجام شد. با استفاده از پروتکل های موارد پیشنهادی برای مطالعات مرور نظام مند و فراتحلیل، تعداد ۳۱۲۴ مطالعه مورد بررسی ابتدایی قرار گرفت که در انتهای با توجه به معیارهای ورود و خروج و ابزار ارزیابی مطالعات مقطعی ۹ مقاله وارد فرایند کیفی تحلیل شدند.

یافته ها: موارد مختلفی از جمله تعهدات متقابل کارفرما و پرستاران، ارائه پیشتبانی و تعهدات حمایتی کارفرما، نوع مسؤولیت پذیری اجتماعی شرکتی، حمایت سازمانی ادراک شده، تقاضاهای شغلی و منابع شغلی، شیوه های جذب پرستار (نوع قرارداد دائم یا موقت) و انتظارات پرستاران در شکل گیری و توسعه قراردادهای روانشناختی پرستاران نقش دارند.

پرستاران قراردادهای روانشناختی خود را با سازمان خود از طریق عناصر مبادله ای، رابطه ای، و آرمانی ایجاد می کنند. عوامل مختلف از جمله بیماران، مدیران، همتایان و همکاران در ایجاد و شکل دهنی محتواهای قراردادهای روانشناختی نقش دارند.

نتیجه گیری: بیشتر اطلاعات تاکنون در مورد فرایند شکل گیری و توسعه، و محتواهای قراردادهای روانشناختی مربوط به قراردادهای رابطه ای و مبادله ای است. در مورد قراردادهای آرمانی پرستاران اطلاعات بسیار محدود است و نقش عوامل مختلف در توسعه و شکل گیری این قراردادها نامشخص است. توصیه می شود شکل گیری و توسعه انواع محتواهای قراردادهای روانشناختی با در نظر گرفتن نقش زمان در مطالعات آتی صورت پذیرد.

کلیدواژه ها: شکل گیری قراردادهای روانشناختی، توسعه قراردادهای روانشناختی، محتواهای قراردادهای روانشناختی، قراردادهای روانشناختی پرستاران، پرستار.

مقدمه

هایی که سازمان به او داده دارد و در مقابل خود را ملزم به انجام وظایف و تعهداتی برای جبران آنها می داند. غالباً در ادبیات موجود، مفهوم قرارداد روانشناختی مبتنی بر نظریه تبادل اجتماعی^(۱) و هنجار عمل متقابل^(۲) است که تعهدات و مبادله متقابل بین کارکنان و سازمان شان مورد تأکید قرار می گیرد. به طور کلی، فرض بر این است که کارمندان و کارفرمایان تلاش می کنند تا تعادل عادلانه ای را از نظر مشوق ها و مشارکت های متقابلی که

قرارداد روانشناختی در تعریف و فهم روابط کارمند-سازمان نقش محوری دارد^(۱). به طور خاص، قرارداد روانشناختی متشکل از باورها و ادراکات کارکنان است که توسط سازمان در رابطه با تعهدات ضمنی و صریح تشکیل دهنده روابط کاری شکل گرفته است^(۲). به عبارتی دیگر بر اساس مفهوم قرارداد روانشناختی، پرستار باورهایی نسبت به قول

فرد بیشتر قراردادها را با سرپرستان مستقیم یا همتایان، یا با عوامل سازمانی سطح دورتر توسعه می دهد. در محتوای مبادله ای فرد آنها را با عوامل سازمانی سطح دور، یا عوامل نزدیک تر مثل سرپرست ایجاد می کند. همچنین محتوای آرمانی که فراتر از منافع شخصی است و متمرکز بر رسالت یا ارزش های سازمان است (۱۱) می تواند با عوامل دور و نزدیک از پیش گفته شده و همچنین بیماران و به طور عام تر با جامعه یا بخشی از جامعه توسعه پیدا کند. در نتیجه چارچوب دو بعدی رایج در پیشینه که بر محتوای قراردادهای معامله ای و رابطه ای متمرکز است، نمی تواند رابطه پرستاران با بیمارستان را که بر اساس باورهای ارزش محور یا آرمانی را در برگیرد. همچنین در بافت موقعیتی پرستاران و یا حرفه پرستاری تاکنون به نقش عوامل مختلف (یعنی مدیران، همکاران، همتایان، سرپرست، بیماران) در ارتباط با شکل گیری و توسعه قرارداد روانشناختی آرمانی پرداخته نشده است. به دلیل پیچیدگی مفهوم قرارداد روانشناختی و پراکنده مطالعات حوزه پرستاری در این موضوع، هدف مطالعه نظام مند حاضر تبیین شکل گیری و توسعه، و محتوای قراردادهای روانشناختی پرستاران بر اساس مطالعات پیشین و شناسایی شکاف های تحقیقاتی و پیشنهاد مسیرهای پژوهشی برای محققان آینده است.

روش کار

این مرور نظام مند از شانزدهم تا سی ام دی ماه ۱۴۰۰، مطابق بر موارد پیشنهادی برای مطالعات مرور نظام مند و فرایلیل (۱۲) با هدف بررسی قراردادهای روانشناختی پرستاران (فرایند شکل گیری، توسعه و محتوای قراردادها) انجام پذیرفت (نمودار ۱). در ادامه استراتژی تحقیق، معیارهای ورود و خروج، نحوه استخراج و تحلیل داده ها توضیح داده می شود.

استراتژی تحقیق

طراحی استراتژی و پروتکل های جستجو توسط نویسندهان مقاله انجام شد. کلمه های کلیدی پژوهش به زبان انگلیسی از جمله Psychological contract، formation of psychological contract، development of psychological contract، nature of psychological contract، nurse obligations psychological contract در چکیده، واژگان کلیدی و عنوان مقالات با ترکیب های مختلف دستورهای OR و AND مورد جستجو قرار گرفتند. جستجو در پایگاه داده های Scopus، Web of Science، و Mendeley و Google Scholar سپس در موتورهای جستجوگر

به یکدیگر ارائه می کنند، حفظ کنند. بنابراین، وجود هر دو مصدق مثبت «اگر شما به تعهد خود وفا کنید، من به تعهد خود عمل می کنم» و منفی «اگر شما به تعهد خود عمل نکنید، من به تعهد خود عمل نمی کنم» باید برای درک کامل قراردادهای روانشناختی در نظر گرفته شود (۲). در نتیجه باور به اینکه عمل متقابل (بین یک فرد و یک سازمان) رخ خواهد داد می تواند پیشروی برای توسعه یک قرارداد روانشناختی باشد. با این حال، این اعتقاد فرد به تعهد متقابل است که قرارداد را تشکیل می دهد (۵). فهم قرارداد روانشناختی در بهبود تعاملات و روابط کاری بسیار مهم تلقی می شود. درک نحوه شکل گیری و توسعه این قراردادهای، و ماهیت آنها، زمینه ای را برای ایجاد و حفظ یک قرارداد روانشناختی مثبت در میان پرستاران فراهم می کند (۶) و پرستاران ارزش و نقش مهم شان در پیش برد اهداف بیمارستان را می بینند. همچنین به طرفین قراداد کمک می کند انتظارات غیرواقع بینانه از یکدیگر نداشته باشند و در صورت بروز تعارض یا اختلاف از طریق ارتباطات و تعامل با یکدیگر قراردادها را بهبود دهند.

در تشکیل و توسعه قراردادهای روانشناختی نیروهای خاصی نقش دارند (۷). مثلاً انگیزه های درونی پرستار، شخصیت پرستار، همسوی ارزش های پرستار با ارزش های بیمارستان، نوع استخدام پرستار (رسمی بودن در مقابل قراردادی بودن). همچنین عوامل دور و نزدیک در تشکیل و توسعه قراردادهای روانشناختی موثر هستند. در این راستا پرستار از طریق تعامل با عوامل دور (مسولین جذب، مدیران و ریاست بیمارستان) و عوامل نزدیک (همکاران، همتایان، سرپرست، و بیماران) ارتباط برقرار می کند (۸) که این پویایی و پیچیدگی در قراردادهای روانشناختی، بر اساس مبانی نظری قراردادهای روانشناختی نیازمند بررسی دقیق است (۹). سه نوع محتوای قرارداد روانشناختی شامل مبادله ای، رابطه ای و آرمانی یا ارزش محور شناخته شده اند (۱۰) که عوامل دور و نزدیک به آنها شکل می دهند. با این وجود تمرکز مطالعات گذشته بر قراردادهای معامله ای و رابطه ای بوده است. قراردادهای رابطه ای پایان باز و شامل عوامل غیر پولی مانند وفاداری هستند که به راحتی توسط سازمان قابل تأمین نیستند، در حالی که قراردادهای مبادله ای ملموس، کوتاه مدت و قابل معامله هستند که تأمین آنها توسط سازمان راحت تر است (۵). گونه سوم قرارداد روانشناختی آرمانی تعهد فرد برای پیگیری یک هدف یا اصل ارزشمند (که به منافع شخصی محدود نمی شود) و به طور ضمنی در رابطه فرد-سازمان مبادله می شود، تعریف می شود (۱۱). در قرارداد رابطه ای

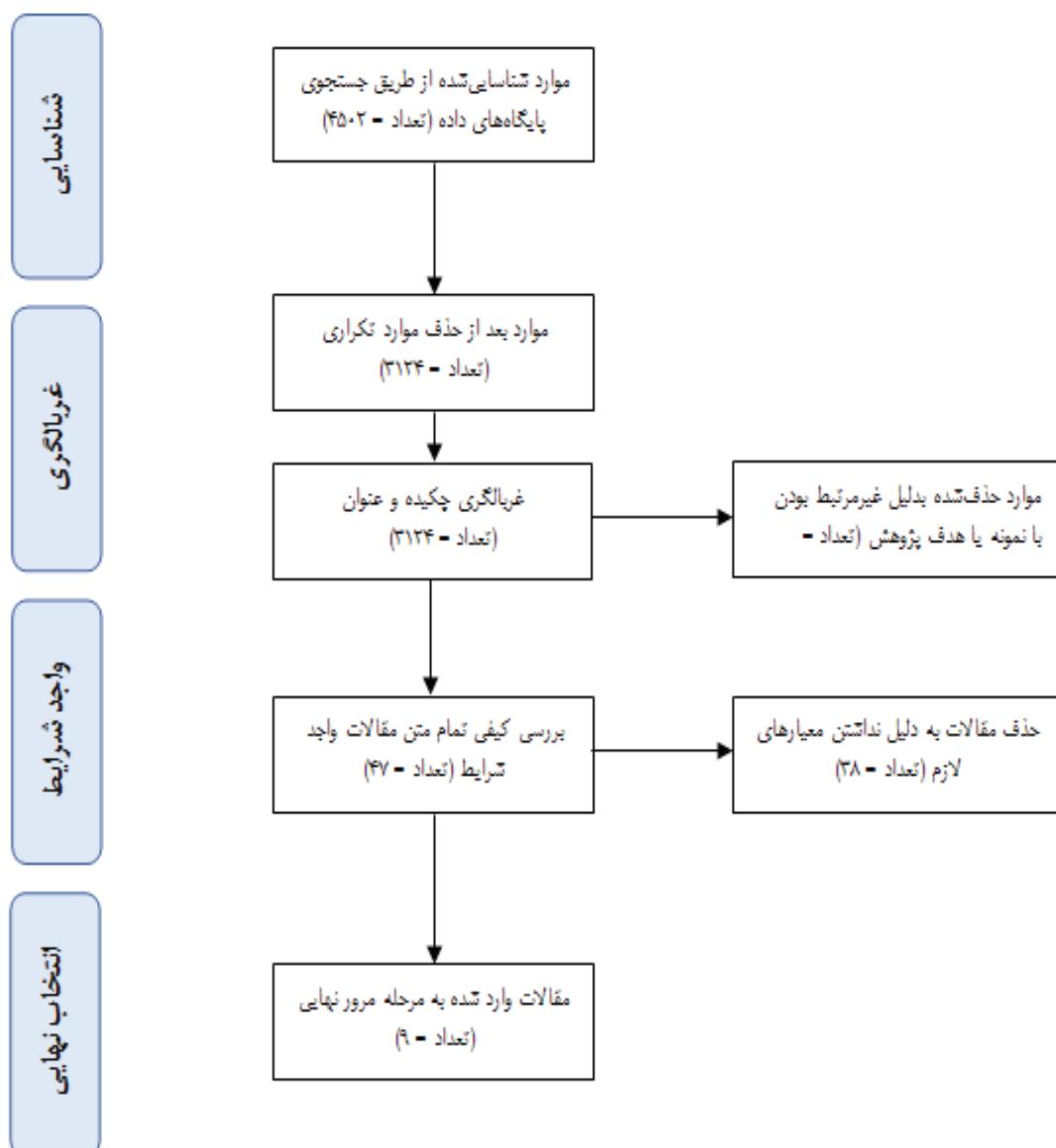
محسن یعقوبی و همکاران

مقاله باقیمانده در مرحله بعد مورد بازبینی قرار گرفتند و تعداد ۳۰۷۷ مقاله بعد از بررسی چکیده و عنوان بدیل غیرمرتب بودن با نمونه پرستاران یا هدف پژوهش حذف شدند. معیارهایی که در طول فرآیند غربالگری استفاده شدند در (جدول ۱) ذکر شده است.

صورت گرفت. همچنین معادل فارسی این کلمات در پایگاه دادهای داخلی Magiran و SID و Google Scholar مورد جستجو قرار گرفتند. همه مقالات انگلیسی وارد نرم افزار اندوت شدند و موارد تکراری حذف شدند. حذف مقالات فارسی تکراری به صورت دستی انجام شد. تعداد ۳۱۲۴

جدول ۱: معیارهای ورود و خروج از پیش در نظر گرفته شده برای مرور نظاممند

معیارهای خروج	معیارهای ورود
پایان نامه‌ها	مقالات از مجلات دوسو ناشناس و مقالات مروری
مقالات نظری	مطالعات تجربی (روش‌های کیفی یا کمی یا ترکیبی)
کتاب‌های دانشگاهی و فصول کتاب‌ها	تمام مقالات انجامشده تا زمان شروع مطالعه حاضر (یکم دی ماه ۱۴۰۰)
خلاصه‌های کنفرانس‌ها	داشتن عبارت‌های جستجو این مقاله در سؤال تحقیق، کلمات کلیدی، عنوان یا متن آن مقالات
ادبیات خاکستری (گزارش‌ها، مقالات سفید و ...)	زبان انگلیسی یا فارسی

نمودار ۱: مراحل کلی انتخاب مطالعات توسط نمودار PRISMA

یافته‌های تحقیق صورت گرفت که نتایج آن در (جدول ۲) ذکر شده است.

یافته ها

همانطور که در (جدول ۲) نشان داده شده، مجموعاً ۹ مقاله از سال ۲۰۲۱ تا ۲۰۰۷، انجام شده که ۶ مقاله مربوط به هفت سال اخیر است. این مقالات در ۸ مجله مختلف چاپ شدند که نشریه مدیریت پرستاری انتشارات Wiley کشور بریتانیا ۲ مقاله را به خود اختصاص داد. این مقالات در ۸ کشور مختلف صورت گرفته که آفریقای جنوبی ۲ مقاله، و سایر کشورها از جمله انگلیس، هنگ کنگ، استرالیا، پرتغال، ویتنام، کانادا، و هندوستان هر کدام ۱ مقاله به خود اختصاص دادند. تعداد نمونه از ۱۰ پرستار برای انجام مصاحبه تا ۶۵۰ پرستار از طریق پرسشنامه متغیر بود. تمام مطالعات به صورت مقطعی، شامل ۵ مقاله کیفی، ۳ مقاله کمی و یک مقاله ترکیبی است. در ادامه یافته های این مقالات بر اساس دو مضمون کلی (تشکیل و توسعه قراردادهای روانشناختی) و (ماهیت و محتوای قراردادهای روانشناختی)، ذکر شده اند.

مطالعات مربوط به تشکیل و توسعه قراردادهای روانشناختی در مضمون اول قرار می گیرند. در این مطالعات بر نحوه ایجاد قراردادهای روانشناختی پرستاران و نقش نیروهای خاص در تأثیرگذاری بر نحوه شکل گیری قراردادهای روانشناختی پرستاران پرداخته شده است. این موارد شامل تعهدات مقابله کارفرما و پرستاران (۱۴)، ارائه پیشتبانی و تعهدات حمایتی کارفرما (۱۵)، حکمیت پرستاری و نوع مسؤولیت پذیری اجتماعی شرکتی (۱۶)، حمایت سازمانی ادراک شده (۱۷)، تقاضاهای شغلی و منابع شغلی (۱۸)، شیوه های جذب پرستار (نوع قرارداد دائم یا موقت) (۱۷)، انتظارات پرستار (۱۹) می باشند (جدول ۲).

استخراج و تجزیه و تحلیل داده ها

مقالات بدست آمده از مرحله غربالگری (۴۷ مقاله) به طور کامل مورد مطالعه قرار گرفتند. با توجه به اینکه همه مطالعات به صورت مقطعی صورت گرفته اند، بر اساس ابزار ارزیابی مطالعات مقطعی AXIS (۱۳) بررسی روی آنها صورت گرفت. این ابزار ۲۰ سوال در مورد اجزای مختلف مقاله از جمله طراحی مطالعه و کیفیت ارائه گزارش و نتایج و همچنین خطر سوگیری در مطالعات مقطعی را مورد توجه قرار داده است. مطالعاتی که حداقل ۱۴ مورد از ملزومات این ابزار در آنها رعایت شده بود برای بررسی بخش کیفی واحد شرایط تشخیص داده شدند. با جستجوی مطالعات داخلی در پایگاه داده های داخل کشور و خارج از کشور، چهار مقاله با زمینه پرستاران ایرانی یافت شد که سه مقاله بدلیل نداشتن حداقل ۱۴ مورد از این ملزومات و یک مقاله دیگر بدلیل عدم مشارکت در هدف این پژوهش از روند بررسی مرونی خارج شدند. علاوه بر این مطالعات که مربوط به پیامدهای تحقق یا نقض قرارداد روانشناختی بودند، در این مرون مورد بررسی قرار نگرفتند. در نهایت ۹ مقاله معیارهای لازم را داشتند که اطلاعات مربوط به هدف پژوهش، کشور، نمونه، و روش تحلیل، و یافته های کلیدی مرتبط آنها در (جدول ۲) قرار گرفتند. نویسنده اول و دوم با هم اطلاعات را از اولین مقاله استخراج کردند تا از توافق در مورد فرآیند و اطلاعاتی که باید استخراج شود اطمینان حاصل شود. در مرحله بعد، هر نویسنده اطلاعات نیمی از رکوردها را استخراج کرد و اطلاعات استخراج شده توسط نویسنده دیگر را برای نیمی دیگر از رکوردها تأیید کرد. توافق بالایی (قریباً ۸۵٪) بین نویسندهان در مورد اطلاعات استخراج شده از سوابق مربوطه وجود داشت. اختلاف نظرها در مورد اختلافات جزئی از طریق بررسی دو نفر از نویسندهان با یکدیگر حل شدند. تجزیه و تحلیل بر روی ۸ مقاله از نظر هدف، نمونه ها و روش، و تحلیل موضوعی سوالات و

جدول ۲: خلاصه از اطلاعات استخراج شده از مطالعات منتخب در بخش مرون نظام مند

مطالعه	هدف تحقیق	نمونه و روش	یافته های کلیدی
Karani و همکاران (۲۰۲۱)	۱. اكتشاف قراردادهای روانشناختی کارکنان بخش سلامت به روش کیفی	هندوستان؛ ۱۰ نفر از مدیران بخش سلامت (برای مصاحبه) و ۷۸۶ نفر از کارکنان مراقبت های بهداشتی، احساس تعلق بهیشترین سهم را در فعالیت های اکتشافی داشته است پرستار؛	تأثیر معنادار تحقق انواع قراردادهای روانشناختی بر رفتارهای دوسوتوانی مورد تایید قرار گرفت. برای کارکنان بخش مراقبت های بهداشتی، احساس تعلق بهیشترین سهم را در فعالیت های اکتشافی داشته است و به دنبال آن تعادل بین کار و زندگی، پاداش ها و حمایت مدیریتی مهمن بودند. تعادل بین کار و زندگی بیشترین سهم را در فعالیت های استخراجی داشته است و به دنبال آن احساس تعلق، کار تیمی و حمایت مدیریتی بود.
	۲. یافتن رابطه بین تحقق قرارداد روانشناختی و تأثیر آن بر رفتارهای دوسوتوانی (فعالیت های اکتشافی و استخراجی)	اطلاعه ترکیبی از طریق پرسشنامه تحلیل به روش معادلات ساختاری	

محسن یعقوبی و همکاران

عنصر محتوای روانشناختی عمدتاً ماهیت رابطه ای (۸۰ درصد) داشتند. قراردادهای پرستاران توسط مدیران پرستاری، همتایان و بیماران شکل می گیرد. نمونه هایی از نقش شامل بی عدالتی، سوء استفاده از اعتماد و توبیخ در مقابل سایرین است. ماهیت کار، تأکید بر ارزش های حر斐ه ای و مراقبت، و همچنین جنبه های رابطه ای و درونی مرتبط با این موارد، شاخص های مهمی را برای ایجاد قراردادهای روانشناختی پرستاران فراهم می کند.

قرارداد روانشناختی پرستاران ماهیت متعادلی داشت، عمدتاً حاوی عنصر رابطه ای بود و نیاز به حمایت مدیر، رهبری و استقلال مخصوص می شد. آنگیزه محصول جانی تحقق قراردادهای روانشناختی بود و با ترکیبی از پاداش های ملموس و ناملموس تقویت شد.

ویژگی های شغلی (تقاضاهای شغلی و منابع شغلی) بر رضایت شغلی و تمهد سازمانی از طریق تحقق قرارداد روانشناختی رابطه ای و مبادله ای تاثیر میگذارند.

نتایج در سه مضمون (محتوای قراردادها، ادراک از تخلف قراردادها، واکنش به تخلف قراردادها) مورد بررسی قرار گرفتند. محتوای قرارداد روانشناختی شامل به رسمیت شناختن حر斐ه ای، رضایت شغلی، پیشرفت شغلی و پاداش منصفانه بود. در مقابل آنها مایل بودند با وفاداری به سلسله مراتب، کارفرما و گروه حر斐ه ای و همچنین ارائه عملکرد برتر جیران کنند. واکنش های اصلی به تخلف قراردادها عبارتند از: کاهش عملکرد سازمانی، عجله در بازنشستگی (قصد ترک سازمان)، بی انگیختگی و انکار وضعیت جدید حر斐ه ای.

یافته های پژوهش همیستگی مشیت بین حاکمیت پرستاری و CSR اخلاقی و همچنین همیستگی منفی بین حاکمیت پرستاری و CSR قانونی و CSR اقتصادی را آشکار کرد. تأثیر CSR مشیتی بر قرارداد روانشناختی دارد، در حالی که قانونی یا اقتصادی تأثیر منفی بر قرارداد روانشناختی دارد. قرارداد روانشناختی از طریق اشتراک داشت بر کنترل خطای بالینی نیز موثر است.

یافته ها حاکی از آن است که پرستاران و مدیران پرستاری توسط قراردادهای روانشناختی رابطه ای اداره می شوند که مبتنی بر تعهد عاطلفی و تا حدی کمتر تعهد هنجاری نسبت به حر斐ه پرستاری است. دو مضمون کلی ظاهر شد، ارزش های حر斐ه ای و مدیریتی. ارزش های حر斐ه ای شامل مضمون فرعی: شناخت حر斐ه ای، محیط کار فوری، رهبری و پژوهیانی همتایان، توسعه و پیشرفت حر斐ه ای بود. مضمون فرعی تحت ارزش های مدیریتی شامل: مشارکت، مدیریت عمومی، مدیریت منابع.

پرستاران تمام وقت یا بیشتر از پرستاران پاره وقت یا موقت دارای قرارداد روانشناختی رابطه ای هستند. حمایت سازمانی ادراک شده بر قرارداد روانشناختی مبادله ای تأثیر منفی و بر قرارداد روانشناختی رابطه ای تأثیر مثبت میگذارد. هر دو گونه قرارداد روانشناختی تأثیر مستقیم بر رضایت شغلی و تعهد شغلی و کناره گیری از خدمت و حر斐ه پرستاری دارد.

قرارداد روانشناختی با ارجاع به تمهدات ارزش - محور به بهترین شکل درک می شوند. سازمان موظف به ارائه پژوهیانی برای مشارکت حر斐ه ای تلقی می شود، و عدم درک پنین حمایت تأثیرات مهمی دارد. در نتیجه این یافته ها تردیدهایی را در مورد سودمندی مفهوم قرارداد روانشناختی که تنها بر اساس قراردادهای مبادله ای (اقتصادی) و رابطه ای (اجتماعی - عاطلفی) اندازه گیری شده است مطرح می کند.

آفریقای جنوبی؛ مصاحبه با ۴۴ پرستار از چهار بخش مرaciت های ویژه؛ تحلیل داده ها به روش تحلیل الگو (شکلی از تحلیل مضمون)

بررسی انواع محتوا، تحقق و نقض احتمالی قراردادهای روانشناختی پرستاران بر اساس انتظارات و تجربیات زیسته پرستاران بخش مرaciت های ویژه (ICU) Ronnie و همکاران (۲۰۱۹)

آفریقای جنوبی؛ مصاحبه با ۱۳ پرستار و ۵ مدیر پرستاری؛ مطالعه مقطعی کفی و تحلیل داده ها به روش تحلیل مضمون

بررسی نقش قرارداد روانشناختی در انگیزش پرستاران Corder و Corder (۲۰۱۸) Ronnie (۲۱)

هنگ کنگ، ۳۳۴ پرستار؛ مطالعه مقطعی از طریق پرسشنامه و تحلیل به روش رگرسیون سلسه مراتبی

بررسی نقش میانجی تحقق قراردادهای روانشناختی در رابطه بین ویژگیهای شغلی و دو متغیر رضایت شغلی و تعهد سازمانی Birthc و همکاران (۲۰۱۶) (۲۰۱۶)

شمال پرتغال؛ مصاحبه با ۱۰ سرپرستار؛ مطالعه مقطعی کفی و تحلیل داده ها به روش تحلیل محتوا

شناسایی محتوای قرارداد روانشناختی سرپرستاران، و بررسی وجود (عدم) نقض قرارداد روانشناختی و واکنش به تصور احتمالی تخلف توسط آنها Dantas و Ferreira (۲۰۱۵) (۱۴)

ویتنام، ۲۳۳ پرستار؛ مطالعه مقطعی از طریق پرسشنامه و تحلیل به روش معادلات ساختاری

درک نقش حاکمیت پرستاری به عنوان مکانیزمی برای فعال سازی تأثیر مسئولیت پذیری اجتماعی مشارکتی (CSR) از طریق قرارداد روانشناختی بر اشتراک داشت و کاهش خطاهای بالینی (۲۰۱۵) Tuan

انگلیس؛ مصاحبه با ۲۸ پرستار و ۱۱ مدیر پرستار؛ مطالعه مقطعی کفی و تحلیل داده ها به روش تحلیل گفتمان

بررسی رابطه بین قراردادهای روانشناختی و تعهد سازمانی و تعهد حر斐ه ای پرستاران و مدیران پرستاری McCabe و Sambrook (۲۰۱۳) (۲۲)

کانادا؛ ۶۵۰ پرستار؛ مطالعه مقطعی از طریق پرسشنامه و تحلیل به روش معادلات ساختاری

تأثیر الگوهای استخدامی پرستار (تمام وقت، پاره وقت، موقت) بر روابط استخدامی و پیامدهای فردی، سازمانی و حر斐ه ای. Mallette (۲۰۱۱) (۱۷)

استرالیا؛ مصاحبه با ۱۰ سرپرستار؛ مطالعه مقطعی کفی؛ روش تحلیل داده ها؛ نامشخص

بررسی می کند که آیا شواهدی مبنی بر وجود مؤلفه ارمانی در قراردادهای روانشناختی پرستاران، و همچنین شواهدی مبنی بر تعهدات حمایتی معین توسط کارفرما می آنها وجود دارد یا خیر. O'donohue و Nelson (۲۰۰۷) (۱۵)

از حوزه قراردادهای روانشناختی پیش از این مورد توجه قرار گرفته است. مثلا در رضایت بیمار از کیفیت مراقبت های ارائه شده (۲۶) تعهدات و وظایفی که بیمار از پرستار انتظار دارد مدنظر است که جزو عوامل نزدیک محسوب می شود. یا در مدیریت تعارض شغلی بدلیل مواجهه با محیط کاری یا شرایط بیماران (۲۷) این رابطه گستردۀ تربوده و برآورده شدن انتظارات و تعهدات پرستار وابسته به عوامل نزدیک بیشتری از جمله همکاران و سرپرست علاوه بر بیمار مورد توجه هستند. گاهی انتظارات پرستار معطوف به برخی از تعهدات قراردادهای روانشناختی مانند جو اخلاقی (۲۸) است. در تحقق تعهدات مربوط به جو اخلاقی علاوه بر رابطه بین پرستار با بیمار، همکار و سرپرست، عوامل سطح بالاتر سازمان مانند مدیریت و ریاست نیز نقش دارند.

توجه مضمون اول بر نحوه تشکیل قراردادهای روانشناختی در میان پرستاران است. این مضمون توسط مطالعات پیشین به عنوان یکی از هسته های اصلی قراردادهای روانشناختی شناخته شده است (۸). بیشتر مطالعات بر نقش کارفرما یا سازمان تاکید داشتند و نقش مواردی از جمله شخصیت پرستار، سن، جنسیت، سطح تحصیلات، تجربیات قبلی پرستار و مواردی از این قبیل تاکنون مورد بررسی قرار نگرفته است. Ferreira و Dantas سال ۲۰۱۵ بر این باورند که تعهدات متقابل کارفرما و پرستاران بر شکل گیری قراردادهای روانشناختی پرستاران تاثیر می گذارند. یا نتایج مطالعه Ronnie سال ۲۰۱۹ نشان می دهد قراردادهای روانشناختی پرستاران توسط مدیران پرستاری، همتایان و بیماران شکل می گیرد. نتایج یک مطالعه (۱۷) نشان داد وقتی حمایت سازمانی ادراک شده و پیشتبیانی کارفرما کاهش یابد، تعهدات قرارداد روانشناختی پرستار کاهش می یابد. یافته های این مطالعه تایید می کند که حمایت سازمانی ادراک شده پرستار بر نوع قرارداد روانشناختی او با سازمان تاثیر می گذارد. حمایت سازمانی ادراک شده تاثیر منفی بر قرارداد مبالغه ای و تاثیر مثبت بر قرارداد رابطه ای داشت. اما قرارداد آرمانی در این مطالعه بررسی نشده است. در نتیجه افراد مختلفی که یک پرستار بیشتر با آنها تعامل دارند، مانند عوامل نزدیک سرپرستار و همتایان و بیماران یا عوامل دور مترون و ریاست بیمارستان، در توسعه اولیه قراردادهای روانشناختی پرستاران بسیار تأثیرگذار هستند. با این وجود زمان لازم برای تشکیل قراردادها، اهمیت نسبی عوامل مختلف سازمانی (مثلا سرپرست، همتایان) و

ضمون دوم بر شناسایی محتوا یا گونه های قراردادهای روانشناختی (ماهیت قراردادهای روانشناختی) متمرکز است. چهار مطالعه نشان دادند که پرستاران قراردادهای روانشناختی خود را با سازمان خود از طریق عناصر مبادله ای و رابطه ای ایجاد می کنند (۱۷-۲۲-۱۹) در حالی که یک پژوهش (۲۱) در مطالعه کیفی خود قراردادهایی که ویژگی های هر دو نوع قرارداد رابطه ای و مبالغه ای را داشتند، در نوع متوالن دسته بندی کرد. با این وجود یک مطالعه جامعیت قراردادهای روانشناختی پرستاران مورد تردید قرار درک کامل قراردادهای روانشناختی پرستاران مورد تردید قرار داده است و بر اساس نتایج مصاحبه با ۱۰ سرپرستار، نوع قراردادهای روانشناختی آرمانی یا ارزش محور را مکمل بر دو نوع قرارداد سنتی مبالغه ای و رابطه ای معرفی کرده است (۱۵). به علاوه دو مطالعه اشاره به نیروهای مختلف (بیماران، مدیران، همتایان و همکاران) در گیر در ایجاد و شکل دهنی قراردادهای روانشناختی دارند (۲۲-۱۹).

بحث

با توجه به اینکه ۶ مقاله از ۹ مقاله منتشر شده در ۷ سال گذشته بوده است، نتایج این مطالعه مروی نشان می دهد که سطح علاقه به انجام تحقیق بر روی قراردادهای روانشناختی پرستاران در حال افزایش است. با این وجود طیف نسبتاً محدودی از روش های تحقیق در این مطالعات به کار گرفته شده است. به طوری که همه مطالعات به صورت مقطعی انجام شده اند که نتیجه گیری علی در مورد روابط را محدود کرده اند. در تیجه به نظر می رسد برای درک بهتر قراردادهای روانشناختی نیاز به انجام مطالعات طولی وجود دارد. همچنین دسته دیگری از مطالعات که اخیراً مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته اند، مطالعاتی بر اهمیت درک ماهیت زمانی و پویایی قراردادهای روانشناختی و پیامدهایی که برای نتایج نگرشی و رفتاری کارکنان دارند متمرکز شده اند (۲۳-۲۴). علاوه بر این، مطالعات حوزه پرستاری به استثنای یک مورد (۱۴)، بقیه به یک طرف رابطه مبالغه (فقط انتظارات پرستاران) نگاه کرده اند. در حالی که مفهوم قراردادهای روانشناختی طبق Rousseau به عنوان نظریه پرداز قرارداد روانشناختی بر انتظارات دوطرفه و تعهدات دوطرفه تعریف می شود (۵) و مطالعات دیگر هر دو دیدگاه کارکنان و کارفرما را بررسی کرده اند (۲۵). نقش این عوامل دور و نزدیک در مطالعات مدیریت پرستاری جدا

محسن یعقوبی و همکاران

انجام تعهدات خود در قبال سازمان انگیزه دارند. قراردادهای روانشناختی فرد در فاز «حفظ» باقی می‌ماند مگر اینکه اختلالی رخ دهد یا تصمیم به قطع رابطه خود با سازمان به دلیل عدم تناسب بین تعهدات خود و سازمان داشته باشد. در هر صورت قراردادهای روانشناختی فرد چهار تغییر و تحول می‌شود که افراد در فاز «مذاکره مجدد» برای متعادل کردن تعهدات متقابل با عوامل دور و نزدیک تلاش می‌کنند و انتظارات خود را با عوامل دور و نزدیک از جمله همکاران و افراد مافوق دوباره مطرح می‌کنند. سپس فاز «اصلاح» اتفاق می‌افتد و انتظارات و تعهدات متقابل بر اساس اتفاقات جدید دوباره تنظیم می‌شود. در بررسی این فازها در مطالعات آتی قولها، مشوق‌ها، مشارکت‌ها و تعهدات طرفین باید لحاظ شود.

مضمون دوم بر شناسایی ماهیت مبادله‌ای قراردادهای روانشناختی که با عوامل سازمانی (رباست و مدیریت) مرتبط است و ماهیت رابطه‌ای قراردادهای روانشناختی که با تعاملات با سرپرستان و همتایان مرتبط است، تمرکز دارد. این مضمون نیز توسط مطالعات پیشین به عنوان یکی از هسته‌های اصلی قراردادهای روانشناختی شناخته شده است^(۸). این بررسی نشان داد که این امر عمدتاً در مورد قراردادهای روانشناختی پرستاران صدق می‌کند. اما همانطور که قبلاً ذکر شد، درک اهمیت جنبه آرمانی یا ارزش محور قراردادهای روانشناختی پرستاران مهم است. مطالعات گذشته از کاوش عمیق در مورد چگونگی تکامل قراردادهای روانشناختی رابطه‌ای و مبادله‌ای در طول زمان و نحوه ارتباط آنها با عنصر سوم در حال ظهور (قرارداد مبادله‌ای) غفلت کرده‌اند. تحقیقات آتی در مورد قراردادهای روانشناختی پرستاران باید بر شناسایی تعاملات بین جنبه‌های مبادله‌ای، رابطه‌ای و آرمانی قراردادهای روانشناختی در میان پرستاران و چگونگی تقویت و نگهداری هر یک از اینها در طول زمان توسط همتایان، سرپرستان، مدیران و سایر افراد سطح بالاتر بیمارستان و همچنین سایر ذینفعان از جمله بیماران و جامعه متمرکز شود. کمبود دیگری که در مطالعات مرور شده بر اساس مضمون دوم وجود دارد مربوط به قرارداد روانشناختی آرمانی یا ارزش محور است. زیرا پژوهش‌هایی که در این مطالعه مورد بررسی قرار گرفته‌اند، بجز یک مطالعه کیفی در سال ۲۰۰۷، بقیه بر ماهیت و محتوای مبادله‌ای و رابطه‌ای متمرکز شده‌اند. با این وجود قرارداد آرمانی دیدگاهی فراشخصی دارد که بسیار

فراسازمانی (بیمار و همراه) در شکل دهی یا تأیید انتظارات برای پرستاران و اهمیت هر یک از قراردادهای مبادله‌ای، رابطه‌ای و به خصوص قرارداد روانشناختی آرمانی در روزهای اولیه شکل گیری این قراردادها نامشخص هستند. به طور خاص نقشی که همه گیری کرونا بر توسعه یا تغییر این قراردادها به خصوص بر قرارداد آرمانی گذاشت می‌تواند مورد توجه مطالعات آینده قرار بگیرد. چراکه پرستاران از زمان همه گیری کرونا جان خود را فدای سلامت جامعه کرده‌اند و به خصوص در ابتدای پاندمی که با این بیماری مبارزه می‌کردند شناخت دقیقی هم از آن نداشتند، ولی با تلاش مضاعف به کار خود ادامه دادند. مثلاً در مورد تاثیر سن، ارزش‌ها، شخصیت، و در شکل گیری انتظارات و قراردادهای روانشناختی حاصله چند مطالعه صورت گرفته است که در بخش یافته‌ها مورد اشاره قرار گرفته‌اند. با این وجود قراردادهای روانشناختی ممکن است حتی قبل از اولین تعامل رسمی آنها با بیمارستان، در دوران دانشجویی شروع به تشکیل کند و مرحله استخدام در شکل دادن به انتظارات پرستاران در رابطه با تجربه آتی آنها با این سازمان مهم است. لذا انجام مطالعات کمی و کیفی برای بررسی دقیق تر این موضوع پیشنهاد می‌شود. پیشنهاد می‌شود تحقیقات آینده در مورد نحوه تشکیل قراردادهای روانشناختی پرستاران، از مدل فاز پویا فرآیندهای قراردادهای روانشناختی^(۲۹) استفاده کند. این مدل بر ماهیت زمانی، فرآیند تشکیل قراردادها، نقش عوامل خاص در طول زمان، و نقش تمایز هر یک از عناصر مبادله‌ای، رابطه‌ای یا آرمانی در تشکیل یک قرارداد کلی برای پرستاران تمرکز می‌کند. این مدل از ۴ فاز (ایجاد، حفظ، مذاکره مجدد، اصلاح) تشکیل شده است. قراردادهای روانشناختی افراد تازه وارد پس از ورود به سازمان، وارد فاز «ایجاد» می‌شود. در این دوره زمانی باورهای فرد در مورد تعهدات خودش و عوامل مختلف بر اساس نشانه‌های محیطی و بواسطه مشاهده و تعامل با محیط، سازمان و اعضای آن به خوبی تنظیم می‌شود. پس از آن روند دریافت اطلاعات جدید برای فرد کاهش می‌یابد و قراردادهای روانشناختی فرد تثبیت می‌شود و به فاز «حفظ» منتقل می‌شود. بر اساس انتظاراتی که در فاز «حفظ» شکل می‌گیرد، تعاملات و تعهدات متقابل فرد با سازمان ادامه پیدا می‌کند. این مرحله بسته به ماهیت و ثبات رابطه مبادله ممکن است روزها، ماه‌ها یا بیشتر طول بکشد^(۲۹). افراد معمولاً برای

شود.

نتیجه گیری

این بررسی نشان می‌دهد که تحقیقات منتشر شده در مورد پرستاران و قراردادهای روانشناختی مورد توجه پژوهشگران بوده و رو به رشد است. با وجود این که مشخص شده است که مفهوم قراردادهای روانشناختی برای کمک به درک تجربیات پرستاران و چگونگی مدیریت بهتر بیمارستانها یک چارچوب نظری ارزشمند است، اطلاعات زیادی در رابطه با قراردادهای روانشناختی پرستاران وجود دارد که پژوهشگران و مدیران پرستاری باید آنها را مورد شناسایی و مطالعه قرار دهند. از جمله اینکه در مورد ماهیت زمانی و پویایی قراردادهای روانشناختی و پیامدهایی که این قراردادها برای تمهد و رضایت پرستاران و ماندگاری آنها در حرفه پرستاری دارند، اطلاعات محدودی وجود دارد. درک نقش زمان در قراردادهای روانشناختی پرستاران به مدیریت بهتر روابط بین پرستار و بیمارستان کمک می‌کند. همچنین پژوهش‌های آتی باید بررسی قراردادهای روانشناختی پرستاران را محدود به قراردادهای مبادله‌ای و رابطه‌ای نکنند و قراردادهای روانشناختی آرمانی را نیز در پرستاران در نظر بگیرند. پژوهشگران باید در مورد این که چه اقدامات فردی و سازمانی در بوجود آمدن تخلف و نقض، یا تحقق قراردادهای روانشناختی مهم‌تر است و اینکه چگونه در طول زمان و در نقش‌های مختلف پرستاری این حالت هارخ می‌دهد، تمرکز کنند. همچنین، این مطالعات تاکنون (غیر از یک مورد) فقط متمرکز بر نگاه و انتظارات پرستاران در قراردادها بوده است. لذا توصیه می‌شود پژوهش‌های بعدی طبق تعریف اولیه مفهوم قراردادهای روانشناختی به اصل مبادله بین طرفین در قراردادهای روانشناختی توجه کنند و تحقیق و نقض قراردادهای پرستار و کارفرما و سایر عوامل سازمانی دور و نزدیک را همزمان مورد بررسی قرار دهند. با این وجود اخیراً فرایندهای قراردادهای روانشناختی از لحاظ نظری پیش‌رفت کرده است که می‌تواند شفافیت مفهومی بیشتری در مورد اینکه قراردادهای روانشناختی چطور در طول زمان شکل می‌گیرند و چطور تغییر پیدا می‌کنند ارائه دهد. بر اساس مدل پویای مبتنی بر فاز برای قرارداد روانشناختی، چهار متغیر کلیدی قول‌ها، وظایف، مشارکتها، و مشوق‌ها بر اساس زمان و بر اساس بافت موقعیتی پژوهش تغییر می‌کند. این فازها شامل ایجاد، حفظ،

مرتبط با پرستاران است. یعنی نه تنها محتوای مبادله‌ای «آنچه برای من در آن است» و رابطه‌ای «آنچه برای ما در آن است» را معکوس می‌کند، بلکه درباره «چه تناسبی بین من، ما و بقیه جامعه است» مورد تاکید قرارداد روانشناختی آرمانی است. به همین دلیل این اعتقاد وجود دارد که چارچوب مبادله‌ای ارسطه‌ای، با ریشه‌های آن باید دوباره پیکربندی شود (۳۰). البته در سایر زمینه‌ها مثلاً مطالعات مربوط به قرارداد روانشناختی آرمانی در زمینه معلمان (e.g., ۳۱) و داوطلبان (e.g., ۳۲) قرارداد آرمانی مورد توجه قرار گرفته است. قراردادهای آرمانی می‌تواند بسیار مرتبط با پرستاران باشد. افراد اغلب عمداً پرستاری را انتخاب می‌کنند یا در این حرفه باقی می‌مانند، زیرا تصمیم دارند به مردم کمک کنند یا ارزش‌های خاصی را احساس می‌کنند. یک پرستار ممکن است زودتر وارد محیط کار شود و تا بعد ساعات کاری بماند یا استراحت‌های بین کار را کاهش دهد تا اطمینان حاصل کند که می‌تواند تنوع و کیفیت مراقبت‌هایی را که برای هویت پرستاری ضروری می‌داند، ارتقا دهد. این اتفاق رخ می‌دهد حتی اگر از نظر پرستاران سازمان برای انجام تمهّدات خود فدایکاری مشابهی را انجام ندهد. این رویکرد برخلاف کاهش عملکردی است که در صورت نقض قرارداد روانشناختی مبادله‌ای و رابطه‌ای مشاهده می‌شود (۳۳). اینکه توسعه و ایجاد قراردادهای روانشناختی آرمانی با دو گونه رابطه‌ای و مبادله‌ای نیز متفاوت است (۲۴)، جنبه دیگری از اهمیت بررسی این گونه از قرارداد روانشناختی در زمینه پرستاران را در مطالعات آتی نشان می‌دهد. همچنین، مطالعات قرارداد روانشناختی آرمانی به تعبیر یکی از پیشگامان این حوزه، هنوز در مرحله نوزادی خود است (۳۴) و غالباً پژوهش‌هایی که قرارداد آرمانی را مورد بررسی قرار داده اند بر روی داوطلبان متمرکز شده اند و کارکنان حقوق بگیر با فاصله بسیار زیادی مورد بررسی قرار نگرفته اند. یک استثنای مطالعه اخیر (۳۵) است که نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که داوطلبان و حقوق بگیران نسبت به نقض قراردادهای مبادله‌ای و رابطه‌ای به شیوه مشابهی واکنش نشان می‌دهند، در حالی که نسبت به نقض قراردادهای روانشناختی آرمانی شبیه یکدیگر عمل می‌کنند. با توجه به اینکه در مورد پرستاران مطالعه‌ای در پژوهش مرسوری حاضر پیدا نشد، بررسی این موضوع می‌تواند زمینه ضروری و مفیدی برای پژوهش‌های آتی جهت توسعه و مشارکت در نظریه قرارداد روانشناختی تلقی

نهاقه در قراردادهای روانشناختی هدایت می کند (برای اطلاعات بیشتر (۲۹) را ببینید).

References

1. Shore LM, Coyle-Shapiro J, Tetrck LE. Expanding the boundaries and challenging the assumptions of the employee–organization relationship literature. In: Shore LM, Coyle-Shapiro J, Tetrck LE, editors. *The employee–organization relationship Applications for the 21st century*. London: Routledge; 2012. p. 1–19.
2. Alcover CM, Rico R, Turnley WH, Bolino MC, Rico R, Turnley WH, et al. Understanding the changing nature of psychological contracts in 21st century organizations : A multiple-foci exchange relationships approach and proposed framework. *Organ Psychol Rev* [Internet]. 2016 Feb 8;7(September 2015):4–35.
3. Blau PM. Exchange and power in social life. *Exchange and Power in Social Life*. New York: Wiley; 1964. 1–352 p.
4. Gouldner AW. The Norm of Reciprocity: A Preliminary Statement. *Am Sociol Rev* [Internet]. 1960 Apr;25(2):161.
5. Rousseau DM. Psychological and implied contracts in organizations. *Empl Responsib Rights J* [Internet]. 1989 Jun;2(2):121–39.
6. Rousseau DM. Extending the Psychology of the Psychological Contract. *J Manag Inq* [Internet]. 2003 Sep 22;12(3):229–38.
7. Vantilborgh T. Emerging, crystalizing, and changing psychological contracts over time: introducing the iPC-network model. In: Griep Y, Cooper C, editors. *Handbook of Research on the Psychological Contract at Work* [Internet]. Edward Elgar Publishing; 2019. p. 316–36.
8. Alcover C, Rico R, Turnley WH, Bolino MC. Understanding the changing nature of psychological contracts in 21st century organizations: A multiple-foci exchange relationships approach and proposed framework. *Organ Psychol Rev*. 2017;7(1):4–35.
9. Baruch Y, Rousseau DM. Integrating psychological contracts and ecosystems in career studies and management. *Acad Manag Ann* [Internet]. 2019 Jan;13(1):84–111.
10. Bingham JB, Oldroyd JB, Thompson JA, Bednar JS, Bunderson JS. Status and the True Believer: The Impact of Psychological Contracts on Social Status Attributions of Friendship and Influence. *Organ Sci* [Internet]. 2014 Feb;25(1):73–92.
11. Thompson JA, Bunderson JS. Violations of principle: Ideological currency in the psychological contract. *Acad Manag Rev*. 2003;28(4):571–86.
12. Moher D, Liberati A, Tetzlaff J, Altman DG. Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: the PRISMA statement. *BMJ* [Internet]. 2009 Jul 21;339(jul21 1):b2535–b2535.
13. Downes MJ, Brennan ML, Williams HC, Dean RS. Development of a critical appraisal tool to assess the quality of cross-sectional studies (AXIS). *BMJ Open* [Internet]. 2016 Dec 8;6(12):e011458.
14. Dantas M, Ferreira A. Content and violation of the psychological contract among head nurses. *Rev Enferm Ref*. 2015 Mar 29;4(4):31–9.
15. O'donohue W, Nelson L. Let's be professional about this: ideology and the psychological contracts of registered nurses. *J Nurs Manag* [Internet]. 2007 Jul;15(5):547–55.
16. Tuan LT. Nursing governance and clinical error control. *Int J Pharm Healthc Mark* [Internet]. 2015 Jun 1;9(2):136–57.
17. Mallette C. Nurses' work patterns: perceived organizational support and psychological contracts. *J Res Nurs* [Internet]. 2011 Nov 29;16(6):518–32.
18. Birtch TA, Chiang FFT, Van Esch E. A social exchange theory framework for understanding the job characteristics–job outcomes relationship: the mediating role of psychological contract fulfillment. *Int J Hum Resour Manag* [Internet]. 2016 Jun 16;27(11):1217–36.
19. Ronnie L. Intensive care nurses in South Africa: Expectations and experiences in a public sector hospital. *J Nurs Manag* [Internet]. 2019 Oct 20;27(7):1431–7.
20. Karani A, Jayswal M, Panda R, Trivedi P. "If you fulfill your promise, I will be an asset for you": exploring the relationship between psychological contract fulfillment and individual ambidexterity. *Int J Sociol Soc Policy* [Internet]. 2021 Aug 31;ahead-of-p(ahead-of-print).

21. Corder E, Ronnie L. The role of the psychological contract in the motivation of nurses. *Leadersh Heal Serv.* 2018;31(1):62–76.
22. McCabe TJ, Sambrook S. Psychological contracts and commitment amongst nurses and nurse managers: A discourse analysis. *Int J Nurs Stud [Internet].* 2013;50(7):954–67.
23. Griep Y, Vantilborgh T. Reciprocal effects of psychological contract breach on counterproductive and organizational citizenship behaviors: The role of time. *J Vocat Behav [Internet].* 2018 Feb;104(October 2017):141–53.
24. Jones SK, Griep Y. “I can only work so hard before i burn out.” a time sensitive conceptual integration of ideological psychological contract breach, work effort, and burnout. *Front Psychol.* 2018;9(FEB):1–14.
25. Coyle-Shapiro JA-M, Kessler I. Exploring reciprocity through the lens of the psychological contract: Employee and employer perspectives. *Eur J Work Organ Psychol [Internet].* 2002 Mar;11(1):69–86.
26. Safa A, Rayat F, Arbabi Z, Abedzadeh M, Gholami M. The relationship between nurses' care behaviors and patients' satisfaction in public hospitals of Kashan. *Q J Nurs Manag [Internet].* 2021;10(3):1–10.
27. Azizzadeh A, Mozaffari N, Aghamohammadi M. Conflict and its Management in Intensive Care Units. *Q J Nurs Manag [Internet].* 2021;10(3):50–7.
28. Ghobadi A, Emamzadeh G, Hajibabaee F, Hajrajabi A, Aryamlo P. Investigating of organizational ethical climate from the perspective of nurses in selected hospitals of Tehran University of Medical Sciences in 2020. *Q J Nurs Manag [Internet].* 2021;10(3):11–21.
29. Rousseau D, Hansen SD, Tomprou M. A dynamic phase model of psychological contract processes. *J Organ Behav.* 2018;39(9):1081–98.
30. Burr R, Thomson PK. Expanding the Network: What about Including the All in the Psychological Contract. In: Conference Proceedings: Academy of Management Conference. Denver, USA; 2002.
31. Bal PM, Vink R. Ideological currency in psychological contracts: the role of team relationships in a reciprocity perspective. *Int J Hum Resour Manag [Internet].* 2011 Aug;22(13):2794–817.
32. Vantilborgh T. Volunteers' Reactions to Psychological Contract Fulfillment in Terms of Exit, Voice, Loyalty, and Neglect Behavior. *Voluntas.* 2015;26(2):604–28.
33. Zhao H, Wayne SSJ, Glibkowsi BCB, Bravo J. The impact of psychological contract breach on work-related outcomes: a meta-analysis. *Pers Psychol [Internet].* 2007 Sep;60(3):647–80.
34. Coyle-Shapiro JA-M, Pereira Costa S, Doden W, Chang C. Psychological Contracts: Past, Present, and Future. *Annu Rev Organ Psychol Organ Behav [Internet].* 2019 Jan 21;6(1):145–69.
35. Griep Y, Vantilborgh T, Jones SK. The relationship between psychological contract breach and counterproductive work behavior in social enterprises: Do paid employees and volunteers differ? *Econ Ind Democr [Internet].* 2020 Aug 26;41(3):727–45.